

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Peiling onder BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder

Uitkomsten van de peiling, juni-oktober 2022

Colofon

Auteur: Simon Timmerman

Redactie: Roos Pijpers, Celia Okoro

Ondersteuning: Lotte Kronenburg, Evy Dassen

Met dank aan: Mayke Kromhout, Manon Linschoten (Roze 50+),
Tieneke Sumter (COC Nederland)

December 2022

© Movisie

Te downloaden via: www.movisie.nl

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Movisie: kennis en aanpak van sociale vraagstukken

Movisie is hét landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken.

Samen met de praktijk ontwikkelen we kennis over wat echt goed werkt en passen we die kennis toe. De unieke rol van Movisie is het versnellen van leerprocessen. We zijn alleen tevreden als we een duurzame positieve verandering voor mensen in een kwetsbare positie realiseren.

Kijk voor meer informatie op www.movisie.nl

INHOUDSOPGAVE

1. Aanleiding	4
1.1 De afkorting BIPOC	4
1.2 De afkorting lhbti+ personen	4
1.3 De situatie van Roze ouderen in Nederland	5
2. Uitkomsten	6
2.1 Werving respondenten	6
2.2 Respondenten in kaart gebracht	6
2.3 Ontmoeting	8
2.4 Zichtbaarheid	10
2.5 Zorg en welzijn	12
3. Conclusies en aanbevelingen	15
3.1 Conclusies	15
3.2 Aanbevelingen	16
5. Bijlagen	17
5.1 Vragenlijst peiling	17

1. AANLEIDING

Er is in Nederland nog te weinig kennis en informatie over hoe het gaat met in Nederland wonende 'Black, Indigenous, People of Color' (BIPOC) lhbti+ personen van 50 jaar en ouder. Daarom is Movisie gevraagd hiervoor een peiling te organiseren. De peiling is gedaan in opdracht van Stichting Roze 50+ Nederland.

De perspectieven en ervaringen van BIPOC personen zijn in onderzoeken nog vaak ondervertegenwoordigd. Dat geldt ook voor BIPOC lesbische, homoseksuele, bi+, transgender en intersekse (lhbti+) personen van 50 jaar en ouder. Deze peiling is een eerste stap naar meer kennis en is bedoeld om een beeld te krijgen van de huidige situatie van deze groep 'Roze ouderen'. Met de reacties op de peiling kunnen we eerste conclusies trekken en kunnen we aanbevelingen doen voor wat nog beter of anders kan om deze groep te ondersteunen.

1.1 DE AFKORTING BIPOC

De benaming BIPOC is afkomstig uit de Verenigde Staten en staat voor 'Black, Indigenous, People of Color'. Oftewel zwarte, inheemse mensen en mensen van kleur. De term BIPOC is inclusiever dan de term 'mensen van kleur' ('people of colour') en is bedoeld om *alle* mensen van kleur te benoemen. Daarbij wordt ook benadrukt dat mensen van kleur op verschillende manieren en met een andere impact met onrecht (zoals racisme en discriminatie) worden geconfronteerd.

In deze peiling hebben we ervoor gekozen om de term BIPOC te gebruiken om een specifieke groep binnen de lhbti+ gemeenschap aan te duiden. Een groep waarvan we op basis van onderzoeken weten dat ze vaker te maken krijgen met verschillende soorten van discriminatie en vooroordelen, zo blijkt onder andere uit de Veiligheidsmonitor 2021 (CBS, 2022).

Ook wordt de term BIPOC wordt steeds meer herkend door mensen met een bi-culturele of een migratieachtergrond.

1.2 DE AFKORTING LHBTI+ PERSONEN

Door de jaren heen zijn de benamingen voor de groepen die behoren tot de regenbooggemeenschap geregeld veranderd. Begrijpelijk, want inzichten en perspectieven op seksuele oriëntatie, gender, sekse en seksualiteit zijn voortdurend in beweging. Om meer recht te doen aan de grote diversiteit van groepen, gebruikt Movisie sinds begin 2022 'lhbti+'. De + staat daarbij voor *alle* categorieën die niet worden inbegrepen in lhbt.

Lhbti+ is de aanduiding waarmee Movisie met één woord alle groepen binnen de regenbooggemeenschap benoemt en waar bijvoorbeeld ook de 'q' van queer en 'a' van asexueel zijn inbegrepen. Wanneer het niet gaat over het geheel, maar over specifieke groepen of categorieën, worden alleen de letters van die groepen of categorieën aangeduid. Wanneer een onderzoek bijvoorbeeld alleen gaat over lesbische, homoseksuele en biseksuele personen wordt de afkorting 'lhb personen' gebruikt.

1.3 DE SITUATIE VAN ROZE OUDEREN IN NEDERLAND

In juli 2022 verscheen de 'LHBT Monitor 2022' van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). De monitor bracht de leefsituatie van lesbische, homoseksuele, biseksuele en transgender (lhbt) personen in Nederland in kaart. Daaruit blijkt dat Nederlanders de afgelopen vijftien jaar positiever zijn gaan denken over lhbt personen, maar in recente jaren is stagnatie te zien en op enkele onderdelen zelfs een daling.

Als we inzoomen op de situatie van Roze ouderen in Nederland zien we dat ook hun situatie in algemene zin een stuk is verbeterd. De groep is zichtbaarder geworden en het onderwerp lhbt+ staat steeds vaker op de agenda bij zorg- en welzijnsorganisaties. Helaas zien we ook dat Roze ouderen, wanneer ze hulpbehoevend en dus ook afhankelijk(er) worden, vaker weer de kast in gaan. Ze weten namelijk niet of ze geaccepteerd worden door de persoon die hen zorg verleent en kunnen bang zijn om zich uit te spreken.

Uit een onderzoek onder lhbt ouderen van 65 jaar en ouder (Pijpers, 2020) blijkt dat ruim 40% van de respondenten vindt dat de vragen van zorgverleners te weinig passen bij hun situatie. Bijna 60% zou meer open zijn als zorgverleners neutrale woorden voor hun vragen zouden kiezen. Uit hetzelfde onderzoek blijkt dat 41% ooit last heeft gehad van vooroordelen of discriminatie door burens en 36% door zorgverleners. Ook geeft een op de vijf (21%) respondenten in dit onderzoek aan vanwege hun seksuele of genderidentiteit het contact met een of meerdere familieleden verloren te hebben. Lhbt ouderen die te maken krijgen met gezondheidsproblemen of toenemende kwetsbaarheid geven ook aan het moeilijker te vinden om activiteiten te bezoeken en aangehaakt te blijven bij de regenbooggemeenschap.

Daarnaast zijn er ook veel persoonlijke ervaringen bekend onder de Roze 50+ ambassadeurs als het gaat om pestgedrag, discriminatie, uitsluiting, belediging en geweld.

In 2019 stelde het CBS vast dat de helft van de Nederlandse volwassen bevolking ouder dan 50 jaar is. Dat ging toen al om 6 miljoen 50 plussers. Als we rekening houden met een gemiddeld percentage van 4-7% lhbt+ personen, dan kunnen we vaststellen dat er in Nederland tussen de 240.000 en 420.000 Roze ouderen zijn. En die groep zal door de vergrijzing de komende jaren alleen maar groter worden.

2. UITKOMSTEN

Van 2 juni tot en met 15 oktober 2022 was het mogelijk om online de peiling in te vullen. De peiling is aangeboden via de applicatie Enalyzer. Hier waren de vragen en antwoorden in het Nederlands en in het Engels beschikbaar. Daarnaast hebben o.a. de Roze 50+ ambassadeurs tijdens diverse Pride evenementen respondenten geworven. Ook was een papieren versie van de peiling beschikbaar. De peiling kon anoniem worden ingevuld.

In deze periode hebben 147 respondenten de peiling ingevuld. Van hen hebben 112 respondenten de vragenlijst volledig beantwoord.

2.1 WERVING RESPONDENTEN

Voor de werving van respondenten voor de peiling is via zoveel mogelijk kanalen getracht BIPOC lhbt+ personen van 50 jaar en ouder te motiveren de vragenlijst in te vullen. Dit is gedaan via de kanalen van Movisie, Roze 50+, COC Nederland en hun partners. Dit gebeurde zowel via social media als met artikelen. De werving is naast online-aandacht ook grotendeels offline verlopen, door via ontmoetingsactiviteiten mensen persoonlijk te benaderen en gedrukte flyers uit te delen.

2.2 RESPONDENTEN IN KAART GEBRACHT

De demografische kenmerken wat betreft geslacht/gender, lhbt+ identiteit en de culturele achtergrond van de respondenten zijn als volgt verdeeld:

Geslacht/gender	
Man	50%
Vrouw	44,6%
Non-binair	8%
Transgender vrouw	4,5%
Transgender man	2,7%
Anders	1,8%

Lhbt+ identiteit	
Lesbisch	35,7%
Homoseksueel	36,6%
Bi+/biseksueel	17,9%
Queer	16,1%
Aseksueel	1,8%
Zeg ik liever niet	1,8%
Anders	5,4%

De respondenten die kozen voor 'Anders' geven aan zich onder andere te identificeren als pan

seksueel.

Culturele of migratieachtergrond	
Nederlands	68,8%
Turks	0,9%
Marokkaans	0,9%
Surinaams	25%
Antilliaans	3,6%
Indonesisch	2,7%
Chinees	0,9%
Zeg ik liever niet	1,8%
Anders	16,1%

Respondenten kregen de vraag hoe zij zich identificeren. Onder de 16,1% respondenten die kozen voor 'Anders' vallen onder andere mensen die zich identificeren als Moluks, bi-cultureel of met een combinatie van diverse achtergronden. De antwoordopties Irakees, Afghaans, Syrisch, Somalisch en Koreaans zijn niet gekozen door respondenten. Hoewel veel respondenten aangaven zich als Nederlands te identificeren, kunnen ook deze personen tot de BIPOC-groep behoren.

Huidskleur	
	6,3%
	8,9%
	36,6%
	11,6%
	23,2%
	13,4%

Respondenten kregen de vraag welke huidskleur zij het meest op zichzelf van toepassing vinden. Bijna twee derde van de respondenten is van kleur; ruim één derde is wit.

Geloofsovertuiging	
Boeddhistisch	4,5%
Christelijk	21,4%
Hindoeïstisch	1,8%
Joods	2,7%
Agnostisch	25%
Atheïstisch	31,3%
Anders	13,4%

Onder de 13,4% respondenten die kozen voor 'Anders' vallen respondenten die onder andere Winti als geloofsovertuiging kiezen. De antwoordoptie Islamitisch is niet gekozen door respondenten.

Leeftijd	
50-59 jaar	47,3%
60-69 jaar	33,9%
70-79 jaar	14,3%
80 jaar en ouder	4,5%

Provincie	
Groningen	7,1%
Friesland	2,7%
Drenthe	0,9%
Overijssel	0,9%
Flevoland	1,8%
Gelderland	10,7%
Utrecht	14,3%
Noord-Holland	37,5%
Zuid-Holland	16,1%
Zeeland	1,8%
Noord-Brabant	5,4%
Limburg	0,9%

Respondenten kregen de vraag in welke provincie zij woonachtig zijn. De antwoordoptie BES-eilanden (Bonaire, Sint-Eustatius, Saba) is niet gekozen door respondenten. De 'Randstad-provincies' Utrecht, Noord-Holland en Zuid-Holland zijn het grootst vertegenwoordigd.

Op basis van sommige antwoorden is aan te nemen dat niet alle respondenten zelf onderdeel zijn van de groep BIPOC lhbt+ personen van 50 jaar en ouder. Mensen die aangeven zich Nederlands te voelen, kunnen wel tot de BIPOC-groep behoren.

2.3 ONTMOETING

Gaat u weleens naar lhbt+ ontmoetingsactiviteiten?	
Ja, regelmatig	35%
Ja, soms	40%
Nee, daar heb ik geen behoefte aan	11%
Nee, ik kan geen passende activiteiten vinden	14%

Het merendeel van de respondenten laat weten regelmatig of soms naar lhbt+ ontmoetingsactiviteiten te gaan. Er worden veel voorbeelden genoemd van activiteiten waar respondenten naartoe gaan, waaronder diverse Roze 50+ activiteiten in het land en lokale Prides. Als reden waarom respondenten minder vaak dan gewenst naar dergelijke activiteiten gaan worden verklaringen genoemd als gezondheid, leeftijd en reisafstand. Respondenten die aangeven dat de locatie of reisafstand een factor is voor het bezoeken van activiteiten zijn allen/veelal woonachtig in de provincies Flevoland, Gelderland en Zuid-Holland.

'Is er een interessante activiteit, dan is de locatie vrijwel altijd Amsterdam. Jammer.'

'Bij gebrek aan, zijn we het zelf gaan organiseren, maar ik mis nog wel activiteiten waar ik zelf bij aan kan sluiten. Vooral gezellige doe activiteiten!'

'Ik voel me niet altijd veilig of opgenomen in de LHBT-omgeving.'

Bent u op dit moment lid van een lhbti+ organisatie?	
Ja, namelijk...	50%
Nee, want...	50%

Een groot deel van de respondenten die aangeven lid te zijn van een lhbti+ organisatie is lid van het COC. Andere organisaties die meerdere keren worden genoemd zijn De Kringen, Survibes, Mil Colores en enkele lokale lhbti+ initiatieven.

Respondenten die aangeven geen lid te zijn van een lhbti+ organisatie laten in de toelichting weten dat dit is, omdat ze er geen behoefte aan hebben of geen passende organisatie te kunnen vinden. Een enkele keer wordt ook het gebrek aan financiële middelen genoemd als reden om geen lid te zijn.

'Weinig diversiteit in aanbod waar ik mij echt op mijn gemak voel.'

'Nog steeds lid van het COC maar ben daar niet actief in.'

'Ik pendel heen en weer tussen organisaties, je hoeft geen lid te zijn.'

Mist u iets qua aanbod op het gebied van ontmoetingsactiviteiten?	
Ja	52%
Nee	48%

In de toelichting wordt meerdere keren de behoefte (en het gebrek) aan specifieke activiteiten voor BIPOC lhbti+ ouderen geuit. Ook hier wordt meerdere keren gezondheid, leeftijd en locatie genoemd als reden voor het niet kunnen bezoeken van activiteiten. Respondenten geven ook aan dat het erop lijkt dat er meer aanbod is voor jongere generaties. Van de respondenten die aangeven aanbod te missen is het merendeel woonachtig in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht.

'Activiteiten gericht op BIPOC en dan specifiek oudere generatie. Er zijn wel activiteiten maar weer gericht op de jongere generatie.'

'Ik mis gemengde activiteiten van witte LHBT+'ers en LHBT+'ers van kleur. Bij standaard activiteiten is het merendeel van de aanwezigen nog steeds wit.'

'Binnen eigen COC ontmoetingen voor BIPOC en gemengde ontmoetingen voor BIPOC en witte mensen.'

Wat betreft ontmoeting heb ik het meeste behoefte aan...	
Contact met andere lhbti+ personen ongeacht culturele achtergrond	61%
Contact met andere BIPOC lhbti+ personen	29%
1 op 1 contact (een maatje)	16%
(Meer) contact met familie	12%
(Meer) contact met vrienden	28%
Anders, namelijk...	14%

De meeste respondenten (61%) geven aan bij ontmoeting de meeste behoefte te hebben aan contact met andere lhbti+ personen ongeacht culturele achtergrond. Bijna een derde (29%) geeft aan behoefte contact te hebben met BIPOC lhbti+ personen. Hieruit blijkt een grote behoefte in contact met gelijkgestemden. Bij 'Anders, namelijk...' lieten respondenten weten geen behoefte te hebben of geen specifieke voorkeur te hebben voor een van de antwoordopties.

NB: het totale percentage is meer dan 100%, omdat het bij deze vraag mogelijk was om meerdere antwoordopties te kiezen.

'Culturele uitstapjes met ongedwongen sfeer.'

'Het open gesprek ingaan met de verschillende geloofsovertuigingen in ons land. Het blijkt dat bepaalde geloofsovertuigingen in Nederland een grote rol spelen bij de ondermijning van de community.'

2.4 ZICHTBAARHEID

Is het voor u belangrijk dat andere mensen weten dat u zich identificeert als lhbti+ persoon?	
Ja	52,5%
Nee	47,5%

In de toelichting lijken respondenten zeer verdeeld, dat zien we ook terug in de percentages. Van de respondenten die aangeven het belangrijk te vinden dat anderen bekend zijn met hun lhbti+ identiteit, wordt in de toelichting het belang van zichtbaarheid en representatie ter bevordering van acceptatie door hen meerdere malen genoemd. Respondenten die voor 'Nee' kozen doen dit onder andere vanwege de angst om in een hokje te worden gestopt, voelen zich niet de veiligheid om dit te doen of vinden het niet belangrijk.

'Dat ik een lhbti+ persoon ben beschouw ik als een privé aangelegenheid.'

'Ik kan het me permitteren, hou daarmee misschien anderen uit de wind. Men mag zelf kiezen.'

'Ik ben op. Ik kan niet meer doen als of en in de kast zitten na zo veel jaar.'

Vindt u dat BIPOC lhbti+ personen voldoende zichtbaar zijn?	
Ja	27,3%
Nee	72,7%

Een duidelijke meerderheid (72,7%) geeft aan dat BIPOC lhbti+ personen niet voldoende zichtbaar zijn. In de toelichting wordt dit hoge percentage onderschreven met reacties waarin respondenten aangeven weinig andere BIPOC lhbti+ personen tegen te komen. Ook wordt gesproken van een 'minderheid in een minderheid' en dat witte lhbti+ personen nog vaak domineren. Wel zouden BIPOC lhbti+ personen in grote steden zichtbaarder zijn dan elders.

'Gelukkig is veel gebeurd aan zichtbaarheid de afgelopen jaren, maar in de structuren en instituten te weinig zichtbaarheid.'

'In de grote steden wel, maar elders niet.'

'Wit is de dominante groep en heeft van oudsher bestuurder van de LHBTIQ gemeenschap.'

'Als ik een LHBTI omgeving verkeer, ben ik een van de weinige BIPOC.'

'Er zijn mensen die ook bang zijn om zichtbaar te worden, de Nederlandse samenleving is toch niet zo tolerant als gezegd wordt.'

Hoe zouden lhbti+ personen van 50 jaar en ouder meer zichtbaar kunnen zijn?	
Meer aandacht in media (tv, radio, krant etc)	64,6%
Bekende rolmodellen	51,5%
Specifieke activiteiten voor lhbti+ ouderen	50,5%
Weet ik niet	15,2%
Niet nodig	10,1%
Anders, namelijk...	5,1%

We zien hier hoge percentages voor diverse manieren waarop lhbti+ personen meer zichtbaar zouden kunnen zijn. Respondenten lijken dus meerdere mogelijkheden passend te vinden om de zichtbaarheid van lhbti+ personen van 50 jaar en ouder te vergroten. Dit onderschrijft de behoefte aan meer zichtbaarheid bij een groot deel van de respondenten.

NB: het totale percentage is meer dan 100%, omdat het bij deze vraag mogelijk was om meerdere antwoordopties te kiezen.

'Naast bekende rolmodellen kunnen het ook onbekende rolmodellen zijn. Ouderen die iets kunnen betekenen voor de jongeren.'

2.5 ZORG EN WELZIJN

Bent u bekend met de Roze Loper, een certificaat voor lhbt+ vriendelijke zorg?	
Ja	60,8%
Nee	39,2%

Een aanzienlijk deel (60,8%) van de respondenten is bekend met het certificaat voor lhbt+ vriendelijke zorg van Roze 50+ Nederland. In de reacties worden enkele voorbeelden van organisaties genoemd met zo'n certificaat. Toch lijkt er nog ruimte voor meer bekendheid van de Roze Loper, want bijna 40% er is er niet bekend mee.

'Ik heb er van gehoord, maar weet niet precies waar een instelling aan moet voldoen om deze te krijgen.'

'De broer van mijn vrouw werkte in de zorg en hij heeft zijn best gedaan een Roze Loper te krijgen voor zijn werkplek. Is gelukt.'

'Nooit van gehoord.'

Wanneer u zelf gebruik maakt (of gebruik zou gaan maken) van ondersteuning of diensten van een zorg- of welzijnsorganisatie, wat is dan voor u belangrijk?	
Dat er aandacht is voor mijn lhbt+ zijn	67%
Dat er aandacht is voor mijn culturele achtergrond	40,2%
Geen aandacht voor persoonlijke zaken	14,4%
Anders, namelijk...	13,4%

Bijna 70% (67%) van de respondenten laat weten dat aandacht voor hun lhbt+ zijn belangrijk is bij de ondersteuning van een zorg- of welzijnsorganisatie. Ook een aanzienlijk percentage (40,2%) laat weten dat aandacht voor culturele achtergrond belangrijk is. Een veel kleiner percentage (14,4%) wil liever geen aandacht voor persoonlijke zaken. Ruim een kwart van de respondenten (26,8%) geeft aan zowel aandacht voor hun lhbt+ zijn als voor hun culturele achtergrond te willen.

In de toelichting laat men weten vooral belang te hechten aan goede passende zorg en dat er aandacht is voor de persoon in totaliteit. Ook wordt aangegeven dat het belangrijk is binnen zorg en welzijn niet wordt uitgegaan van de heteronorm. Daarnaast worden er ervaringen en zorgen geuit over niet veilig open kunnen zijn over het lhbt+ zijn en de angst om weer 'terug in de kast' te moeten.

NB: het totale percentage is meer dan 100%, omdat het bij deze vraag mogelijk was om meerdere antwoordopties te kiezen.

'Dat er niet vanzelfsprekend en dwingend hetero gedacht wordt.'

'Er hoeft voor mij niet zozeer speciale aandacht te zijn als wel dat het niet uit moet maken dat ik een kleur heb en dat ik lesbisch ben.'

‘Dat er meer aandacht is voor effecten van racisme, validisme en seksisme in iemand levensloop.’*

‘Ik wil bij hulpverleners ook graag mezelf kunnen zijn, maar merk dat dit vaak niet kan.’

*) validisme is discriminatie, marginalisatie en stigmatisering van mensen met een beperking of chronische ziekte.

Voelt u zich weleens eenzaam of alleen?	
Ja	45,4%
Nee	54,6%

Het percentage van de respondenten dat aangeeft zich weleens eenzaam of alleen te voelen komt overeen met de landelijke cijfers. In 2020 voelde 47% van de Nederlanders van 18 jaar en ouder zich eenzaam volgens onderzoek van GGD/RIVM. Eenzaamheidsgevoelens nemen over het algemeen meer toe bij een hogere leeftijd en oudere lhbt+ personen lopen meer risico op eenzaamheid, zo blijkt ook in de Movisie [handreiking ‘Eenzaamheid onder lhbt+ personen’](#). Respondenten laten in de toelichting weten dat eenzaamheid vaak ontstaat door gemis van een partner of familie, een vriendenkring die kleiner wordt en ook de coronacrisis wordt genoemd als oorzaak. Daarnaast zijn er ook respondenten die laten weten juist veel activiteiten op te zoeken.

‘Naarmate ik ouder wordt ervaar ik wel dat het om mij heen wel wat stiller is geworden door het overlijden van naaste familieleden en vrienden. De leegte die daardoor is ontstaan voel ik wel. Door de coronacrisis is het wel wat eenzamer geworden in mijn leven.’

‘Ik voel mij niet voor 100% verbonden met de heterocultuur, maar ook niet met de roze cultuur.’

‘Voel mij weleens eenzaam, maar ben ondanks dat ik alleen woon niet zo vaak alleen.’

‘Heeft nog nooit met mijn lesbisch zijn te maken gehad.’

Welk cijfer geeft u uw persoonlijke situatie op dit moment? (1= ik voel me niet goed/gelukkig, 10= ik voel me heel goed/gelukkig)	
1	1%
2	0%
3	2,1%
4	3,1%
5	5,2%
6	8,2%
7	24,7%
8	35,1%
9	15,5%
10	5,2%

De respondenten beoordelen hun persoonlijke situatie ten tijde van het invullen van de peiling met een gemiddeld cijfer van 7,4. Dat is een ruime voldoende. Toch is er ook een deel van de respondenten die de persoonlijke situatie met een (zware) onvoldoende beoordelen. In de toelichtingen laten sommige mensen weten waarom ze geen hoog cijfer hebben gekozen. Ze geven aan dat problemen met de gezondheid en een gebrek aan vriendschap of een relatie daar een reden van zijn.

‘Gelukkig is al jaren uit mijn woordenboek verdwenen, ik streef naar tevredenheid.’

‘Ik ben meestal dik tevreden met mijn leven en mijn levensfase en ben daar ook dankbaar voor.’

‘Mijn gezondheid laat te wensen over, dat beïnvloed uiteraard mijn sociale mogelijkheden.’

‘Ik ben echt gelukkig.’

3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk vertalen we alle opgehaalde reacties naar conclusies en aanbevelingen.

3.1 CONCLUSIES

Ten aanzien van de respondenten

- Gezien de grootte van de totale groep Roze ouderen (ruim 420.000) en het aantal BIPOC personen daarbinnen, is het aantal respondenten op deze peiling niet representatief voor de gehele groep. Wel kunnen signalen worden gebruikt om te vertalen naar vervolgonderzoek;
- De respondenten zijn in zekere mate een diverse groep, zeker gezien lhbti+ identiteiten, huidskleur, leeftijd en vertegenwoordiging uit de provincies;
- De respondenten hadden nog diverser kunnen zijn voor wat betreft culturele achtergrond en geloofsovertuiging.

Ten aanzien van ontmoeting

- De respondenten hebben veel behoefte aan ontmoeting, ruim de helft (52%) mist bepaald aanbod in activiteiten die ontmoeting stimuleren;
- Een groot deel van de respondenten wil het liefste contact met andere lhbti+ personen ongeacht culturele achtergrond;
- De respondenten hechten veel waarde aan een lidmaatschap, de helft is lid van een lhbti+ organisatie.

Ten aanzien van zichtbaarheid

- De respondenten vinden het belangrijk om zichtbaar zijn. Meer dan de helft (52,5%) van hen vindt het belangrijk dat andere mensen weten dat ze zich identificeren als lhbti+ persoon;
- BIPOC lhbti+ personen zijn te onzichtbaar, een grote meerderheid (72,7%) binnen deze groep vindt dat ze op dit moment niet voldoende zichtbaar zijn;
- Die zichtbaarheid beter kan door meer aandacht in media (tv, radio, krant etc), bekende rolmodellen en specifieke activiteiten voor lhbti+ ouderen.

Ten aanzien van zorg en welzijn

- De Roze Loper is bij veel respondenten bekend, een groot deel (60,8%) van hen is bekend met dit certificaat voor lhbti+ vriendelijke zorg;
- Aandacht voor lhbti+ identiteiten is belangrijk is bij de ondersteuning van een zorg- of welzijnsorganisatie, maar liefst 67% van de respondenten onderschrijft dit;
- Aandacht voor culturele achtergrond is ook belangrijk, aldus 40,2% van de respondenten;
- Zowel aandacht voor lhbti+ zijn als voor een culturele achtergrond is voor ruim een kwart van de respondenten (26,8%) belangrijk;
- Minder dan de helft (45,4%) van de respondenten voelt zich weleens eenzaam of alleen;
- De respondenten beoordelen hun persoonlijke situatie ten tijde van het invullen van de peiling met een gemiddeld cijfer van 7,4.

3.2 AANBEVELINGEN

1. Vervolgonderzoek naar de situatie van BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder

- De signalen uit deze peiling bieden voldoende aanleiding om vervolgonderzoek te doen naar de situatie van BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder;
- Een vervolgonderzoek met o.a. diepte-interviews zou daarin behulpzaam kunnen zijn om meer duiding te kunnen geven aan de ervaringen en behoeften op het kruispunt van lhbti+ zijn en BIPOC zijn;
- In de werving van respondenten zal nog meer nadruk moeten liggen op het includeren van een groep met diverse culturele achtergrond en geloofsovertuiging.

2. Uitbreiden en/of inclusiever aanbod van ontmoetingsactiviteiten

- Onderzoek samen met BIPOC lhbti+ personen en/of BIPOC organisaties welke behoefte er is aan ontmoetingsactiviteiten voor personen van 50 jaar en ouder;
- Onderzoek welke activiteiten inclusiever kunnen worden gemaakt of welke nieuwe activiteiten kunnen worden aangeboden voor BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder;
- Zoek samenwerking met andere (lhbti+) organisaties die zich specifiek richten op BIPOC (lhbti+) personen.

3. Inzetten op meer zichtbaarheid

- Ga actief op zoek naar meer representatie en/of rolmodellen in de groep BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder, bijvoorbeeld als Roze 50+ ambassadeur;
- Zoek samenwerking met andere (lhbti+) organisaties die zich specifiek richten op BIPOC (lhbti+) personen;
- Gebruik meer divers beeldmateriaal in uitingen.

4. Specifieke aandacht binnen zorg en welzijn

- Investeer in de bekendheid van Roze Loper en de aandacht voor lhbti+ vriendelijke zorg;
- Benadruk het belang van aandacht voor lhbti+ zijn en culturele achtergrond bij zorg- en welzijnsorganisaties en -professionals;
- Geef specifiek aandacht aan de situatie van BIPOC lhbti+ personen van 50 jaar en ouder binnen zorg en welzijn.

5. BIJLAGEN

5.1 VRAGENLIJST PEILING

Peiling onder BIPOC lhbti+ personen (50+) Survey among BIPOC lgbti+ people (50+)

Beste lezer,

Er is in Nederland nog te weinig kennis en informatie over hoe het gaat met in Nederland wonende BIPOC lhbti+ (lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender, intersekse) personen van 50 jaar en ouder. Daarom hopen Movisie, Stichting Roze 50+ en COC Nederland met behulp van deze peiling hier een beter beeld van te krijgen. Met de reacties op deze peiling hopen we aanbevelingen te kunnen doen voor wat we nog beter of anders kunnen doen om deze groep te ondersteunen.

***BIPOC: een Engelse benaming, het acroniem staat voor 'Black, Indigenous, People of Color'.
Oftewel zwarte, inheemse mensen en alle mensen van kleur.***

Het invullen van deze peiling kan tot en met 15 oktober 2022. We danken u alvast voor het beantwoorden van onze vragen in deze peiling. In het najaar van 2022 verwachten we de uitkomsten van deze peiling te publiceren. U kunt de peiling anoniem invullen. De vragen en antwoorden worden zowel in het Nederlands als in Engels vermeld.

Heeft u vragen over deze peiling? Stuur dan een bericht naar s.timmerman@movisie.nl.

Met vriendelijke groet,

Manon Linschoten (Stichting Roze 50+)
Tieneke Sumter (COC Nederland)
Simon Timmerman (Movisie)

Dear reader,

There is still too little knowledge and information in the Netherlands about the status of BIPOC lhbti+ (lesbian, gay, bisexual, transgender, intersex) people aged 50 and older living in the Netherlands. That is why Movisie, Stichting Roze 50+ and COC Nederland hope to get a better picture of this with the help of this survey. With the responses to this survey, we hope to be able to make recommendations on what we can do better or differently to support this group.

BIPOC: An English name, the acronym stands for 'Black, Indigenous, People of Color'.

You can complete this survey until October 15, 2022. Thank you in advance for

answering our questions in this survey. We expect to publish the results in the autumn of 2022. You can complete the survey anonymously. The questions and answers are given in both Dutch and English.

Do you have questions about this survey? Send a message to s.timmerman@movisie.nl.

Yours sincerely,

Manon Linschoten (Foundation Pink 50+)
Tieneke Sumter (COC Netherlands)
Simon Timmerman (Movisie)

Respondenten in kaart brengen / Mapping respondents

Met de komende vragen brengen we u en de andere mensen die deze peiling invullen, de respondenten, in kaart. With the questions to come, we map you and the other people who complete this survey, the respondents.

1. Ik identificeer mij als.../ I identify as...

- Man/ Man
- Vrouw/ Female
- Non-binair/ Non-binary
- Transgender vrouw/ Transgender woman
- Transgender man/ Transgender man
- Zeg ik liever niet/ I'd rather not say
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

2. Ik identificeer mij als.../ I identify as...

- Lesbisch/ Lesbian
- Homoseksueel/ Homosexual
- Biseksueel of bi+/ Bisexual or bi+
- Queer/ Queer
- Aseksueel/ Asexual
- Zeg ik liever niet/ I'd rather not say
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

3. Ik identificeer mij als.../ I identify as...

- Nederlands/ Dutch
- Turks/ Turkish
- Marokkaans/ Moroccan
- Surinaams/ Surinamese
- Antilliaans/ Antillean
- Indonesisch/ Indonesian
- Irakees/ Iraqi

- Afghaans/ Afghan
- Syrisch/ Syrian
- Somalisch/ Somali
- Chinees/ Chinese
- Koreaans/ Korean
- Zeg ik liever niet/ I'd rather not say
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

4. Welk van onderstaande duimpjes vindt u het meest passend bij uw eigen huidskleur?/ Which of the thumbs below do you think is most suitable for your own skin color?

-
-
-
-
-
-

5. Wat is uw geloofsovertuiging/ What is your creed?

- Bouddhistisch/ Buddhist
- Christelijk/ Christian
- Hindoeïstisch/ Hindu
- Islamitisch/ Islamic
- Joods/ Jewish
- Agnostisch (bijvoorbeeld: ik geloof wel, maar geen specifiek geloof)/ Agnostic (e.g. I believe, but no specific belief)
- Atheïstisch; ik ben niet gelovig/ Atheistic, I am not religious
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

6. Wat is uw leeftijd?/ What is your age?

- Tussen 50 en 59 jaar/ Between 50 and 59 years
- Tussen 60 en 69 jaar/ Between 60 and 69 years
- Tussen 70 en 79 jaar/ Between 70 and 79 years
- Ouder dan 80 jaar/ Over 80 years old

7. In welke provincie woont u?/ In which province do you live?

- Groningen
- Friesland
- Drenthe
- Overijssel
- Flevoland
- Gelderland

- Utrecht
- Noord-Holland
- Zuid-Holland
- Zeeland
- Noord-Brabant
- Limburg
- BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius, Saba)

Ontmoeting / Meeting

1. Gaat u weleens naar lhbti+ ontmoetingsactiviteiten?/ Do you ever go to lgbti+ meeting activities?

- Ja, regelmatig/ Yes, regularly
- Ja, soms/ Yes, sometimes
- Nee, daar heb ik geen behoefte aan/ No, I don't need that
- Nee, ik kan geen passende activiteiten vinden/ No, I can't find any suitable activities

Toelichting/ Explain answer

.....

.....

.....

.....

2. Bent u op dit moment lid van een lhbti+ organisatie?/ Are you currently a member of an lgbti+ organisation?

- Ja, namelijk... (graag toelichten)/ Yes, namely... (please explain)
- Nee, want... (graag toelichten/ No, because... (please explain)

Toelichting/ Explain answer

.....

.....

.....

.....

3. Mist u iets qua aanbod op het gebied van ontmoetingsactiviteiten?/ Are you missing something in terms of meeting activities?

- Ja/ Yes
- Nee/ No

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

4. Wat betreft ontmoeting heb ik het meeste behoefte aan... (meerdere antwoorden mogelijk)/ When it comes to meeting I need most... (multiple answers possible)

- Contact met andere lhbti+ personen ongeacht etnische achtergrond/ Contact with other lgbti+ people regardless of ethnic background
- Contact met andere BIPOC lhbti+ personen/ Contact with other BIPOC lgbti+ people
- 1 op 1 contact (een maatje)/ 1 on 1 contact (a buddy)
- (Meer) contact met familie/ (More) contact with family
- (Meer) contact met vrienden/ (More) contact with friends
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

Zichtbaarheid / Visibility

1. Is het voor u belangrijk dat andere mensen weten dat u zich identificeert als lhbti+ persoon?/ Is it important to you that other people know that you identify yourself as an lgbti+ person

- Ja/ Yes
- Nee/ No

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

2. Vindt u dat BIPOC lhbti+ personen voldoende zichtbaar zijn?/ Do you think BIPOC lgbti+ people are sufficiently visible?

- Ja/ Yes
- Nee/ No

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

3. Hoe zouden lhbti+ personen (50+) meer zichtbaar kunnen zijn (meerdere antwoorden mogelijk)?/ How could older lgbti+ people (50+) be more visible (multiple answers possible)?

- Meer aandacht in media (tv, radio, krant, etc.)/ More media attention (TV, radio, newspaper, etc.)
- Bekende rolmodellen/ Well-known role models
- Specifieke activiteiten voor lhbti+ ouderen/ Specific activities for lgbti+ elderly
- Weet ik niet/ I don't know
- Niet nodig/ Not necessary
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

Zorg & welzijn / Healthcare & well being

1. Bent u bekend met de Roze Loper, een certificaat voor lhbti+ vriendelijke zorg?/ Are you familiar with the Roze Loper, a certificate for lgbti+ friendly care?

- Ja/ Yes
- Nee/ No

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

2. Wanneer u zelf gebruik maakt (of gebruik zou gaan maken) van ondersteuning of diensten van een zorg- of welzijnsorganisatie, wat is dan voor u belangrijk?/ What is important to you when you use (or would use) the support of services of a health (care) organisation?

- Dat er aandacht is voor mijn lhbti+ zijn/ That there is attention for my lgbti+ being
- Dat er aandacht is voor mijn etnische achtergrond/ That attention is paid to my ethnic background
- Geen aandacht voor persoonlijke zaken/ No attention to personal matters
- Anders, namelijk.../ Otherwise, namely...

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

3. Voelt u zich weleens eenzaam of alleen?/ Do you ever feel loneliness or alone?

- Ja/ Yes
- Nee/ No

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

4. Welk cijfer geeft u uw persoonlijke situatie op dit moment (1 = ik voel me niet goed/gelukkig, 10 = ik voel me heel goed/gelukkig)?/ With what rating do you currently rate you personal situation (1 = I don't feel well/happy, 10 = I feel very well/happy)?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10

Toelichting/ Explain answer

.....
.....
.....
.....

Ter afsluiting / To conclude

1. Zouden we n.a.v. uw antwoorden (indien nodig) contact met u mogen opnemen?/ Could we contact you (if necessary) based on your answers?

- Nee/ No
- Ja, ik vul mijn emailadres in.../ Yes, I enter my email address...

.....

Hartelijk dank / Thank you!

Hartelijk dank voor het beantwoorden van onze vragen. In het najaar van 2022 verwachten we de uitkomsten te publiceren.

Met vriendelijke groet,
Movisie, Stichting Roze 50+, COC Nederland

Thank you for answering our questions. We expect to publish the results in the autumn of 2022.

Sincerely,
Movisie, Stichting Roze 50+, COC Nederland